

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Het Donderkopje

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 20 februari 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 18 december 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie op peuteropvang Het Donderkopje. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin het kinderdagverblijf is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en voorschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de schoolbesturen zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Rotterdam een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

Er heerst een fijne en prettige sfeer in de groepen. De pedagogisch medewerkers zijn respectvol naar de ouders en de peuters. Ouders brengen hun peuter met veel vertrouwen naar de opvang. Zij waarderen de haal- en brengmomenten. De medewerkers hebben dan oog voor de individuele behoefte van de ouders om te vertellen hoe het gaat met hun peuters en met henzelf.

Sinds augustus 2018 staan de medewerkers als team weer in de stand om met elkaar te werken aan het verbeteren van de kwaliteit van de peuteropvang. Samen met de nieuwe directie proberen zij er voor te zorgen dat de kinderen beter voorbereid naar de basisschool gaan.

Wat kan beter?

Er kan nog veel verbeteren, maar de eerste belangrijke stappen zijn gezet. Zo gaan de leraren van de groepen 1 en 2 en de medewerkers in 2019 nadenken over hoe ze de peuters en kleuters het beste kunnen helpen bij het spelen en leren. Dat houdt in dat ze ook de ontwikkeling van de peuters beter in beeld gaan brengen. Ook is het goed als de peuteropvang al samen met groep 1 en 2 kijkt naar wat sommige peuters extra nodig hebben. Belangrijk is ook, dat de pedagogisch medewerkers de ouders daarbij blijven betrekken. Dat betekent naast de gesprekken bij het halen en brengen ook drie individuele gesprekken met ouders over de ontwikkeling van hun eigen kind. Daarnaast kan de opvang ouders beter en meer informeren over waar ze over spelen en leren in de peuteropvang en de hulp die ouders thuis kunnen geven. Samen verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van

**Kinderopvangorganisatie:
Rotterdamse vereniging voor
Katholiek Onderwijs**

LRK-nummer: 108217425

Totaal aantal doelgroepeuters:41

een kind zorgt voor kinderen die beter voorbereid zijn voor de basisschool.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente Rotterdam.
De GGD zal toezien of de tekortkomingen zijn opgelost.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op Het Donderkopje.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben samen met een toezichthouder van de GGD observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groepen, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, zorgcoördinatoren en de directeur. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de zorgcoördinator, een pedagogisch medewerkster, de directeur en een vertegenwoordiging van de kinderopvangorganisatie/het bestuur.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het

vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
 - V** Voldoende
 - G** Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op Het Donderkopje

Conclusie

De kwaliteit van de voorschoolse educatie kan sterk verbeteren. Het is de kracht van het team dat zij voor de kinderen een fijn en veilig klimaat weten te creëren. Dit is de basis. Het nieuwe team heeft hard gewerkt om elkaar als professional te leren kennen. Ze hebben in vijf maanden onder leiding van de directeur van de basisschool een kwaliteitscultuur neergezet, waarin verbetering van vve weer voorop staat. Vanuit deze basis kunnen ze nu kunnen ze met elkaar werken aan het verbeteren van het aanbod en het scheppen van een taalrijke omgeving. Ook het volgen van de kinderen en het verbeteren van de ouderbetrokkenheid vraagt aandacht.

Context

Peuteropvang Het Donderkopje is onderdeel van de Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs en gehuisvest in de Meester Baarschool in de wijk IJsselmonde. Het Donderkopje beschikt over twee groepsruimten, waarvan drie peutergroepen gebruik maken. Er werken vier pedagogisch medewerksters, waarvan één HBO geschoold is. De afgelopen anderhalf jaar kenmerkt zich door vele personeelwisselingen zowel op de voor- als op de vroegschool. Dit heeft er voor gezorgd dat Het Donderkopje vrij geïsoleerd heeft gewerkt en aan kwaliteit heeft ingeboet. Sinds augustus 2018 is er een stabiele situatie. Dit zorgt er voor dat de eerste stappen van verbetering zichtbaar zijn.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 9 oktober 2017 en op 12 maart 2018 (bureauonderzoek) de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

Afspraken over vervolgtoezicht

- We stellen de gemeente voor om de GGD opnieuw op korte termijn onderzoek te laten doen naar de basisvoorwaarden voorschoolse educatie.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op Het Donderkopje

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod	•		
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•		
OP4 (Extra) ondersteuning	•		
OP6 Samenwerking	•		

We waarderen het aanbod als 'kan beter'

Het aanbod van de peuterschool is gebaseerd op een vve-programma en gericht op de ontwikkeling van taal, rekenen, motoriek en het stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de peuters. De pedagogisch medewerksters stellen het aanbod in een jaarplan met thema's op. De thema's duren vaak erg lang. Het is dus de vraag of de peuters genoeg krijgen aangeboden. Tijdens het onderzoek is gebleken dat de pedagogisch medewerkers het aanbod niet baseren op de ontwikkelingsbehoeften van de peuters. Deze behoeften brengen de pedagogisch medewerksters wel met een gestandaardiseerde observatie-instrument in kaart, maar ze vertalen dit nog niet naar een gericht aanbod voor een specifieke (groep)leerlingen.

De inrichting van de groepsruimte kan taliger. Aan geen enkel voorwerp in het lokaal is een label met het betreffende woord toegekend. De thematafel is vrij summier, woorden ontbreken en de peuters kunnen er niet bij. Het is belangrijk dat de peuters kunnen experimenteren met de materialen op de thematafel. De peuterspeelzaal is een 'lekker fit' zaal, maar ze kunnen geen gebruik maken van de aanwezige speelzaal.

De peuters zijn niet in beeld en de zorg vindt niet planmatig plaats

Het Donderkopje beschikt over een gestandaardiseerd instrument om de ontwikkelingen van de kinderen te volgen. De medewerksters zijn onvoldoende geschoold om goed met het instrument om te gaan. De directeur heeft er voor gezorgd dat vanaf januari 2019 de scholing beredeneerd aanbod kan worden gevolgd door de medewerksters en de leraren van de onderbouw. Dit is de opstap om straks de kinderen

goed in beeld te brengen en het aanbod en de aanpak meer te richten op de behoefte van het kind. Dit is echt nodig om te voorkomen dat er kinderen met onvoldoende bagage naar respectievelijk groep 1 en 2 en later naar groep 3 doorstromen.

Er is sprake van van een veilige en prettige omgeving, maar educatief handelen vraagt om begeleiding en afstemming.

Deze standaard waarderen we ook als kan beter. Zoals we al in de hoofdconclusie hebben aangegeven zijn de medewerkers er voor de kinderen. Ze gaan respectvol en lief met de kinderen om. Ook de ouders die we gesproken hebben, geven hun peuters met een gerust en goed gevoel af. Ze hebben veel vertrouwen in de pedagogisch medewerkers en ze zijn blij dat er nu een stabiel team staat. Ondanks deze positieve punten, zien we veel verbeterkansen. Bijvoorbeeld door de einddoelen meer te koppelen aan de themaplanning en de bijbehorende activiteiten. Door daarnaast vooraf (kort) op te nemen in de themaplanning met welke peuter je werkt aan welke doelen bij de verschillende activiteiten kunnen de medewerkers meer afstemmen op de verschillende ontwikkelingsbehoeften. Zo kan achteraf beter gevolgd worden of de doelen ook gerealiseerd zijn. Zo niet dan betekent dit vervolgens weer iets voor de opzet van het nieuwe thema. Wellicht betekent dit dat de frequentie van het volgen van de kinderen moet veranderen. Verder is er zeker nog meer ruimte om de peuters te stimuleren om zelf te praten en meer via taal te laten reageren op elkaar. Dit kan door zelf mee te spelen of het spel met iets of iemand te verrijken. In het verleden is de speelzaal begeleid door de vve coach van het bestuur. Het is belangrijk dat het bestuur deze begeleiding weer oppakt.

Er kan meer afstemming plaatsvinden met de externe zorgpartijen

De externe ondersteuning kan verbeterd worden. Er is een (voorschools) maatschappelijk werkster verbonden aan de school en de peuterspeelzaal. Echter kortgeleden heeft er ook bij het maatschappelijk werk een personele personeelswisseling plaats gevonden. Medewerkers en ouders zijn nog onvoldoende bekend met de mogelijkheden van het maatschappelijk werk. Daarnaast heeft de peuterspeelzaal geen of weinig ondersteuning gehad van de intern begeleider van de school. Het betekent dat de medewerkers veel eigen initiatief hebben genomen om kinderen in samenspraak met de ouders bijvoorbeeld naar logopedie te krijgen. Het is zaak dat de peuterspeelzaal het zelfde zorgsysteem met leerlingen en groepsbesprekingen krijgt waardoor de doorgaande lijn op het gebied van zorg verbetert.

Het betrekken van ouders is essentieel

Ook de samenwerking waarderen we als 'kan beter'. Het betrekken van ouders kan een positieve bijdrage leveren aan het effect van de voorschoolse educatie. Er zijn wel contacten met de ouders bij het halen en brengen. Ook zijn er inloophmomenten, waar het de bedoeling is dat ouders en kind samen spelen. Hier is een actieve

en sturende rol van de medewerkster beslist noodzakelijk. Daarnaast worden ouders onvoldoende meegenomen in de ontwikkeling van hun kind. De gebruikelijke drie gesprekken worden niet gevoerd. Sommige ouders hebben nog geen gesprek gehad, ook al bezocht hun kind de peuterspeelzaal al bijna een jaar. Daarnaast is het educatief partnerschap van ouders voor doelgroepkinderen erg belangrijk. Het helpt als de speelzaal bij elk thema de woorden en de liedjes aan ouders bekend maakt. Zo zorgen de medewerkers dat de ouders ook aansluiten bij de ontwikkeling van het kind. Dit stimuleert en geeft ouders inzicht in hun belangrijke opvoedkundige taak

Van afstemming met de basisschool op het gebied van aanbod, zorg en pedagogisch educatief handelen is nog geen sprake. De nieuwe directie gaat dit in 2019 oppakken.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten		•	

Deze standaard beoordelen we als 'kan beter'.

Er wordt nog niet gewerkt vanuit hoge verwachtingen of einddoelen, waar de peuters naar toegeleid worden door de medewerkers aan het eind van de voorschoolse periode. Zo vinden er intern geen gesprekken plaats over de gewenste ontwikkelingsgroei op de vier hoofdgebieden: taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotioneel. Dit geheel vraagt eerst een analyse van de kenmerken van de individuele peuters of een groep peuters.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur			•
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Systematische evaluatie van vve-doelen kan beter

De huidige systematiek van kwaliteitszorg omvat geen objectieve evaluatie over het aanbod, het educatief handelen, de ouderbetrokkenheid, de zorg en de ontwikkelingsresultaten. Ook vinden er geen planmatige verbeteringen plaats vanuit het eigen pedagogische vve-beleid.

De kwaliteitscultuur beoordelen we als voldoende

Het nieuwe team is in vijf maanden naar elkaar toegegroeid. Ze staan open voor verdere ontwikkeling. Daarnaast zijn ze zich bewust van hun belangrijke positie in de ontwikkeling van peuters. Ze gaan actief naar de door het bestuur of de houder georganiseerde bijeenkomsten om zich te scholen. Tijdens het onderzoek is te merken dat ze de afgelopen tijd in de 'overlevings' stand hebben gestaan. In het gesprek met de inspectie geven de medewerkers aan dat ze nu aangestuurd worden, waardoor ze weten waar ze aan toe zijn.

De verantwoording over voorschoolse educatie is beperkt

De peuterspeelzaal levert conform afspraak de gevraagde zaken aan het bestuur en het bestuur verantwoordt zich twee keer per jaar aan de gemeente. Dit zegt echter niets over de totale vve kwaliteit. Wanneer de eigen ambities en doelen duidelijker zijn geformuleerd kan ook de verantwoording aan kwaliteit winnen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Graag geven wij onze reactie op het conceptrapport van het onderzoek naar de kwaliteit van VVE 't Donderkopje. Wij kunnen ons vinden in de bevindingen beschreven in dit rapport en zijn ons ervan bewust dat we op de genoemde actiepunten winst moeten (en kunnen) behalen.

Wij hebben het als stimulerend ervaren dat de inspecteur het pedagogisch klimaat positief heeft bevonden en heeft geconstateerd dat er de afgelopen 4 maanden al stappen in de goede richting zijn gezet. Inmiddels zijn vervolgstappen ondernomen voor verdere ontwikkeling van een passend aanbod voor al onze jongste leerlingen. Onder andere de volgende stappen zijn gezet;

- Tot aan de zomervakantie vinden 3 teambijeenkomsten plaats. Deze zijn met de HBO-coach en IB voorbereid. De punten die we tijdens deze bijeenkomsten met elkaar (PM-ers, IB, directie) bespreken, zijn onlangs met elkaar geïnventariseerd. Deze inventarisatie van agendapunten is tot stand gekomen op basis van ervaringen, wensen en de actiepunten uit het kwaliteitsonderzoek.
- Twee bijeenkomsten van het traject 'Spelend Leren binnen een beredeneerd aanbod' hebben plaats gevonden met alle betrokkenen van de peuterspeelzaal en groepen 1-2. Hiermee is een mooie start gemaakt met aandacht voor de individuele leerling door het aanbieden van doelen in de verschillende hoeken en de verbetering van de registratie in KIJK. Dit traject loopt tot en met november 2019.
- De zorgkalender is aangevuld met de benodigde en gewenste vormen van overleg. Onder andere de oudergesprekken rondom de ontwikkeling van hun kind (start, 3 jaar en 3 jaar en 9 maanden) vinden daarmee vanaf heden regelmatig, consequent en voor alle ouders plaats.

Onder de betreffende medewerkers heerst grote betrokkenheid m.b.t. de peuterspeelzaal, de samenwerking en de verbinding met de basisschool. Door de input van het kwaliteitsonderzoek is een extra positieve energie vrijgekomen om aan kwaliteitsverbetering te werken. Wij willen jullie bedanken voor de toewijding die wij deze dag hebben ervaren en het prettige opbouwende gesprek, waarbij vele inzichten zijn verkregen.